

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Václavem Kočkou-Amortem ve věci

žalobce: X., narozený dne X.
bytem X.

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 9. 2023, č. j.: OAM-456/LE-BA01-VL13-2023

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 9. 2023, č. j.: OAM-456/LE-BA01-VL13-2023, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou podanou včas u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 9. 2023, č. j.: OAM-456/LE-BA01-VL13-2023, jímž mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

II. Obsah žaloby

2. Žalobce v žalobě namítal, že žalovaný nepostupoval podle ust. § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „s. ř.“), čímž porušil čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, když žalobci bylo znemožněno uplatňovat námitky, které mohou ovlivnit rozhodování. Neúspěšným žadatelům o mezinárodní ochranu hrozí po návratu do vlasti výsledky Službou národní bezpečnosti, diskriminace při hledání zaměstnání či dokonce uvěznění, při kterém se používá mučení. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“), č. j.: 1 Azs 137/2018-50, týkají-li se nedostatky ve vězeňství zakládající hrozbu vážné újmy všech vězňů, není třeba dokazovat, jestli újma bude způsobena konkrétně žalobci. Vycestováním do vlasti by byla porušena zásada non-refoulement, již v roce X. Žalobce se stal tzv. „uprchlíkem sur place“ a X. Žalovaný se měl zabývat možností udělení humanitárního azylu kvůli nebezpečí krutého, nelidského a ponižujícího zacházení. Žalobce nemá důvěru v bezpečnostní složky země původu, neboť X., pracuje v uzbeké státní správě. Žalovaný si protiřekl, když konstatoval, že lze podat stížnost na nečinnost příslušníků policejního orgánu či stížnost proti jejich postupu, avšak zároveň podotkl, že takové stížnosti bývají ignorovány. Žalobce byl v minulosti vystaven konkrétním aktům pronásledování z důvodu svého náboženského přesvědčení a současná situace mu neumožňuje bezpečný návrat bez utrpění vážné újmy a dalšího pronásledování. Napadené rozhodnutí nereflektuje žalobcův individuální případ a vyplývá z něj snaha nalézt důvody pro odmítnutí poskytnutí ochrany.
3. Na základě výše uvedeného žalobce navrhl napadené rozhodnutí zrušit a vrátit věc žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

4. Žalovaný se k žalobě vyjádřil, když po rekapitulaci dosavadního průběhu řízení a žalobních námitek vyslovil s žalobou nesouhlas. Žalobce se k podání žádosti o mezinárodní ochranu odhodlal až poté, co byl po dlouhodobém neoprávněném pobytu v České republice zajištěn za účelem správního vyhoštění. Dne 27. 4. 2023 se žalobce výslovně vzdal práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Tvrzení o problémech žalobce s X. shledal žalovaný neodůvodněnými spekulacemi, hrozbu trestního stíhání a uvěznění označil za nadhodnocenou a účelově uvedenou s cílem dodat závažnost jeho žádosti motivované snahou o legalizaci pobytu. Námitka nedůvěry v uzbeké státní orgány tvrzením o postavení X., nemá žádnou oporu v předchozích žalobcových sděleních. Žalobce nenaplnil žádné důvody pro udělení mezinárodní ochrany formou azylu ani doplňkové ochrany. Žalobu navrhl žalovaný zamítnout.

IV. Obsah správního spisu

5. Ze správního spisu bylo zjištěno, že rozhodnutím Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Středočeského kraje, ze dne 6. 4. 2023, č. j.: KRPS-89385-31/ČJ-2023-010022, bylo žalobci podle ust. § 119 odst. 1 písm. b) bodu 3 a bodu 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, uloženo správní vyhoštění a doba, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie, byla stanovena na tři roky. V průběhu řízení o správním vyhoštění byl žalobce dne 5. 4. 2023 vyslechnut; ve své výpovědi zaznamenané v protokolu, č. j.: KRPS-89385-17/ČJ-2023-010022, sdělil, že v X.; do Uzbekistánu se nevrátil, jelikož se bojí, všichni jeho kamarádi jsou mrtví nebo ve vězení jen proto, že se chtěli (i s žalobcem) X., v České Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

republiky se chtěl zdržet již napořád, jelikož do vlasti nesmí kvůli obavě o život, po ukončení platnosti víza strpění neodcestoval, neboť do Uzbekistánu nesmí kvůli obavě o život, pokud dostane vyhoštění, do země původu prostě nesmí, doložit to však nemůže, vyrozumět zastupitelský úřad své vlasti nechce, překážkou návratu je obava o život, v Uzbekistánu mu hrozí vážné nebezpečí kvůli X.

6. V poskytnutí údajů k žádosti dne 27. 4. 2023 žalobce uvedl, že je uzbecké národnosti, vyznává islám, není členem žádné politické strany ani skupiny, je svobodný a bezdětný. Z vlasti odcestoval v roce X., poté odjel do České republiky, kde v režimu doplňkové ochrany pobýval do roku X. Poněvadž ztratil předvolání k pohovoru stran prodloužení doplňkové ochrany, mohl v České republice zůstat jen na základě prodloužení víza o jeden rok. Trpí ztrátou paměti, nepamatuje si, co se dělo před dvěma hodinami, začalo to před dvěma až třemi lety, v zajišťovacím zařízení to neuvedl, fyzicky se cítí dobře, potíže nemá. Bojí se vrátit do Uzbekistánu, X.; dříve udělená doplňková ochrana v České republice mu nebyla prodloužena, jelikož ztratil dopis a nedostavil se k pohovoru, pak mu bylo o rok prodlouženo vízum, po vypršení jeho platnosti neodjel, bojí se vrátit do vlasti, X. Následně byl žalobce vyzván, aby se vyjádřil, zda se bude chtít seznámit s podklady, nebo se tohoto práva vzdává; uvedl, že se seznámit nepotřebuje a práva se vzdává.
7. Během pohovoru vedeného dne 11. 5. 2023 žalobce dále uvedl, že hranice vlasti překročil ilegálně, X.; hranici vlasti překročil nelegálně, ale bez potíží; zemi původu opustil, jelikož pracoval jako dělník, přičemž jiný zaměstnanec ve společnosti X. Žádá o mezinárodní ochranu, jelikož se bojí přijet do vlasti, X., tak odjel ze země, X., po opuštění vlasti jej policie nekontaktovala, proti postupu policie se nebránil, nikdo by mu nepomohl, nikdo by jej neposlušal, neví, komu by podával stížnost, o trestním stíhání ve vlasti neví, soudní řízení neměl, X. Žádné jiné potíže neměl, ani X., nikdy se ani nepral, neměl potíže kvůli příslušnosti ke skupině osob, měl jen potíže kvůli X. Obává se, že jej ve vlasti okamžitě uvězní hned po příjezdu na letiště, X. let se mu neozvali, jelikož na něj nemají žádný kontakt, X.; politicky ani veřejně aktivní nikdy nebyl; o mezinárodní ochranu dříve nepožádal, jelikož si chtěl vyřídit nějaké vízum; nemá žádné dokumenty k prokázání svých tvrzení, možná budou na policii.
8. Na žalobce nebyl vydán evropský či mezinárodní zatýkácí rozkaz ani na něj není evidována extradiční žádost (sdělení Policejního prezidia České republiky ze dne 12. 9. 2023 a Ministerstva spravedlnosti ze dne 14. 9. 2023).
9. Ve správním spisu jsou obsaženy zprávy o zemi původu, konkrétně Uzbekistán, Informace MZV ČR ze dne 16. 5. 2022, Činnost policie ve vztahu k ochraně práv občanů, činnost úřadu ombudsmana; Uzbekistán, Informace MZV ČR ze dne 9. 1. 2023, Možnosti vycestování občanů Uzbekistánu do zahraničí a návratu zpět do vlasti, registrace u zastupitelského úřadu v zahraničí, žádost o azyl v zahraničí, situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti; Informace OAMP, Uzbekistán, Bezpečnostní a politická situace v zemi, vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, ze dne 3. 3. 2023 a Uzbekistán, Informace MZV ČR ze dne 28. 3. 2022, Zřeknutí se islámu.
10. Následně vydal žalovaný žalobou napadené rozhodnutí ze dne 22. 9. 2023.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

11. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

řád správní (dále jen „s.ř.s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

12. Soud ve věci rozhodl bez jednání, protože postupoval dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) a c) s.ř.s.
13. Podle ust. § 2 odst. 4 zákona o azylu *pronásledováním se rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.*
14. Podle ust. § 2 odst. 5 zákona o azylu *ochranou před pronásledováním nebo vážnou újmu se rozumí zejména přiměřené kroky příslušných státních orgánů, strany nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území, směřující k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy zejména zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo vážnou újmu, za předpokladu, že je taková ochrana účinná, není pouze přechodná a cizinec k ní má přístup.*
15. Podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu *azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*
16. Podle ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu *doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*
17. Podle ust. § 14a odst. 2 zákona o azylu *za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) trest smrti nebo poprava, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, nebo c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.*
18. Předně soud shledal včasným doplnění žaloby ze dne 7. 11. 2023, tzn. podaným ve lhůtě pro podání žaloby. Žalobce byl v napadeném rozhodnutí poučen o možnosti podat žalobu do 15 dnů od jeho doručení, k němuž došlo dne 19. 10. 2023. Správně však měl být poučen o možnosti podat žalobu ve lhůtě do jednoho měsíce od doručení rozhodnutí, jelikož v jeho případě nenastala žádná z výjimek dle ust. § 32 odst. 1 písm. a) zákona o azylu; žalobce sice byl dříve zajištěn, avšak v době vyhotovení napadeného rozhodnutí již více než jeden měsíc zajištěn nebyl, ba byl dokonce hlášen k pobytu na soukromé adrese, v jeho případě tak nebyla stanovená výjimka aplikovatelná. Soudní řízení bylo zároveň zahájeno až po účinnosti novely po 1. 7. 2023, nebyl proto důvod použít přechodná

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

ustanovení. Jelikož byl žalobce chybně poučen o lhůtě pro podání žaloby, činila lhůta pro její podání dva měsíce (§ 32 odst. 1 písm. c) zákona o azylu). Doplnění žaloby proto bylo včasné a žalobce v něm mohl tvrdit i nové žalobní body.

19. Jádrem žaloby bylo nedostatečné zohlednění žalobcových obav z pronásledování (§ 12 písm. b) zákona o azylu) a vážné újmy (§ 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu) pro jeho náboženské přesvědčení v kontextu dlouhodobého pobytu v zahraničí a předchozích potíží, které už měl ve vlasti mít X.
20. Žalovaný v azylovém řízení na tvrzenou argumentaci nepřistoupil. Dílem seznal nevěrohodnost žalobcova azylového příběhu (z podstatné části obav kvůli náboženskému přesvědčení), dílem neshledal jeho obavy důvodnými (zejména strach z návratu po dlouhodobém pobytu v zahraničí).
21. Jednotlivá dílčí tvrzení nemusí správní orgán v řízení o mezinárodní ochraně vůbec posuzovat, je-li žadatel celkově nevěrohodný, avšak není-li tomu tak, je třeba posoudit věrohodnost každého dílčího tvrzení a dle toho s ním naložit při dalším posuzování. Obdobně se vyslovil i NSS už v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j.: 5 Azs 66/2008 – 70: *„Žalovaný může zcela vyloučit z celkového posouzení pouze ta fakta, u nichž je postaveno téměř najiště, že se nestaly (tj. neexistuje ani přiměřená pravděpodobnost, že k nim došlo). Ostatní tvrzení musí být součástí celkového posouzení rizika pronásledování, kde jim bude přisouzena váha podle míry pravděpodobnosti, s jakou lze soudit, že odpovídají skutečnosti. Jiná situace je, pokud je žadatel nevěrohodný ve všech relevantních aspektech své žádosti; v tomto případě (a pouze v tomto případě) může žalovaný bez dalšího posoudit žadatele jako nevěrohodného a nemusí detailně posuzovat jeho jednotlivá dílčí tvrzení.“* Pro shledání části či celého azylového příběhu nevěrohodným je třeba věrohodnost řádně a důkladně vyhodnotit podle příslušných indikátorů. Jak uvedl NSS v první právní větě k rozsudku ze dne 10. 12. 2021, č. j.: 5 Azs 19/2020 – 45, publ. pod č. 4304/2022 Sb. NSS: *„Závěr správního orgánu o tom, že azylový příběh žadatele o mezinárodní ochranu či jeho část jsou nevěrohodné, je podmíněn důsledným přezkoumáním hodnověrnosti této výpovědi, na což by se měl zaměřit pohovor s žadatelem, a jeho výpověď by následně měla být řádně vyhodnocena dle obecně uznávaných indikátorů hodnověrnosti (věrohodnosti), jak jsou v podstatě shrnuty v čl. 4 odst. 5 směrnice 2011/95/EU. Mezi tyto indikátory hodnověrnosti patří zejména vnitřní a vnější konzistentnost žadatelovy výpovědi, otázka, zda je tato výpověď dostatečně konkrétní a její plausibilita ve světle relevantních informací o zemi původu.“*
22. Žalovaný zjevně nepovažoval žalobcův azylový příběh za nehodnověrný jako celek; dokonce i u dílčího tvrzení o obavách kvůli náboženskému přesvědčení se zabýval (alespoň v některých aspektech) kromě jeho nevěrohodnosti i jeho věcným přezkoumáním se závěrem o nedůvodnosti azylové žádosti. Soud po vyhodnocení rozhodných okolností nicméně dospěl k závěru, že označení žalobcova azylového příběhu za nehodnověrný je i stran tvrzení o obavách kvůli náboženskému přesvědčení přinejmenším předčasné.
23. Jakkoliv je třeba dát žalovanému za pravdu ohledně některých dílčích rozporů, nepodařilo se jako nevěrohodné vyvrátit jádro obav týkajících se náboženského přesvědčení. Na to byl pohovor s žalobcem veden příliš obecně, resp. s ohledem na obecné vedení pohovoru nebyla vyvrácena podstata žalobcových obav. Dílem byla příčina obecnosti pohovoru v samotném žalobci, který často odpovídal obecně a lakonicky, což však nezbavovalo žalovaného povinnosti vést pohovor konkrétněji, vyžadovat doplňující vysvětlení rozporů i nekonkrétních vyjádření a více se zajímat o podrobnosti azylového

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

příběhu, z čehož by v celkovém kontextu vyplynul řádně podložený závěr o celkové věrohodnosti či nevěrohodnosti žalobcových tvrzení. Během pohovoru měly být podrobněji vyjasněny různé relevantní okolnosti, např. X. apod.

24. Věrohodnosti žalobce, která zatím nebyla vyvrácena ani stran obav ve vztahu k náboženství, naopak svědčila jeho tvrzení o strachu z návratu do vlasti uvedená již během výsledku v řízení o správním vyhoštění, během něhož své obavy (byť velmi obecně) opakovaně vyslovoval, což se liší od mnohých jiných případů známých soudu z úřední činnosti, kdy konkrétní žadatel v řízení o správním vyhoštění sdělí, že může bez problému vycestovat do vlasti, a až po podání žádosti o mezinárodní ochranu se rozpomene na různé azylově relevantní překážky, jež jeho návratu brání. Žalobce si byl již od počátku, od zajištění policií, vědom svých obav z návratu do vlasti a v obecných rysech též důvodů, proč tomu tak je. Stejně tak věrohodnosti žalobce svědčily shromážděné zprávy o zemi původu, z nichž i přes jejich obecnost vyplynuly represivní přístup uzbeckých bezpečnostních složek s rozsáhlým používáním mučení a jejich přehnaná citlivost vůči různým náboženským menšinám za účelem eliminace náboženského extremismu.
25. Ohledně žalobcovy věrohodnosti pak žalovaný zcela opominul i další aspekt, jenž se objevil v průběhu azylového řízení. V rámci poskytnutí údajů k žádosti žalobce upozornil na potíže s pamětí, žalovaný na to nikterak nereagoval, a to ani později v průběhu pohovoru. Pro závěr o nevěrohodnosti žalobce stran natolik zásadní okolnosti pro jeho azylový příběh, jako jsou obavy v souvislosti s náboženstvím, však bylo třeba, aby se potížemi s pamětí zabýval a náležitě je prošetřil, minimálně se žalovaný měl na potíže poptat a nechat žalobce je rozvést, s ohledem na jeho sdělení jej pak nechat vyšetřit či alespoň vyzvat k doložení lékařské zprávy. Soud nevylučuje, že se ze strany žalobce jednalo o čistě účelové tvrzení bez jakéhokoliv podkladu v objektivním zdravotním stavu, byla-li však v zásadním aspektu zpochybněna žalobcova věrohodnost, mělo být žalobcovo tvrzení o potížích s pamětí náležitě prověřeno.
26. Lze uzavřít, že dosud zjištěné skutečnosti k označení žalobce za nevěrohodného stran obav kvůli náboženství nedostačovaly. Soud přitom žalovanému nijak nevytýká povšechné vedení pohovoru obecně, ale ve vztahu ke konkrétnímu případu (s žalobcovým vyjádřením obav už v řízení o správním vyhoštění a zprávami o zemi původu) to k označení žalobcových tvrzení za nevěrohodná nestačilo.
27. Zároveň se měl žalovaný při závěru o nevěrohodnosti výpovědi v tak podstatné věci výrazněji a výslovněji zabývat indikátory věrohodnosti reflektovanými výše uvedenou judikaturou (rozsudek NSS ze dne 10. 12. 2021, č. j.: 5 Azs 19/2020). Indikátory měl uvést, odlišit a popsat ve vztahu k žalobcovu azylovému příběhu a zhodnotit je zvlášť i v celku. Vyhodnocení indikátorů v napadeném rozhodnutí je však navzdory požadavkům judikatury povšechné a nedostatečné.
28. Jelikož dosud nelze seznat žalobcův azylový příběh nevěrohodným, je třeba vnímat jako relevantní jeho obavy, jejichž jádro tvoří strach kvůli X. Žalovaný si měl k prověření žalobcových tvrzení opatřit dostatek adresných a aktuálních informací o situaci v zemi původu a vyvodit z nich odpovídající závěry. Opatřeny nicméně byly podklady značně obecné, týkající se jeho azylových důvodů jen málo, i tak však obsažené údaje žalobcovým obavám nasvědčovaly. Zpráva MZV ze dne 28. 3. 2022 o zřeknutí se islámu hovořila o určité liberalizaci náboženské svobody od roku 2016, informace OAMP hovořila o nerespektování zákazu mučení bezpečnostními složkami, hrozbě mučení ve zvýšené míře

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

čelily osoby nařčené z islámského extremismu, jak zpravila informace MZV ze dne 16. 5. 2022, vnitrostátní ochrana před bezpečnostními složkami nemusí být efektivní, některé stížnosti byly ignorovány, jiné se obrátily proti samotnému stěžovateli, systém nefungoval velkolepě, případů zneužití státní moci byla celá řada, úřad Ombudsmana ani Národní centrum pro lidská práva nepředstavovaly efektivní orgán pro ochranu lidských práv, ve většině případů hájily zájem státu, informace MZV ze dne 9. 1. 2023 sice konstatovala obecně ulehčenou situaci s vycestováním i dlouhodobým pobytem v zahraničí uzbeckých občanů oproti poměrům z roku 2016, ale u občanů, kteří nejsou držiteli biometrického pasu, bylo vycestování do zahraničí zakázáno, vydání biometrického pasu pak mohlo být odepřeno osobám, o nichž měly příslušné orgány informace, že není vhodné, aby daná osoba cestovala do zahraničí, uzbecký občan pobývajícím v zahraničí po dobu přesahující šest měsíců se musí přihlásit uzbeckému ministerstvu zahraničí, neučiní-li tak, může být pokutován, v případě pobytu překračujícího tři roky dokonce zbaven státního občanství, což přináší řadu překážek v případě návratu, uzbecké úřady se sice nezaměřují centralizovaně na navrátilce po dlouhodobém pobyte v zahraničí, to se však netýká hledaných a sledovaných osob, sledovány bývají osoby se sklonem k nelegálnímu chování a náboženskému extrémismu, uzbecké úřady mají zejména obavy z osob s tendencí k terorismu a islámskému radikalismu, (proná)sledovány jsou též osoby přesvědčující ostatní ke konverzi na jiné náboženství, poznatky o diskriminaci osob, jež v zahraničí podaly žádost o mezinárodní ochranu, nejsou k dispozici, diskriminaci však v takovém případě vyloučit nelze.

29. Žalobce tedy tvrdil obavy v souvislosti s náboženským přesvědčením, jakož i dlouhodobý pobyt v zahraničí coby uzbecký občan, který se nenahlásil zastupitelským orgánům své vlasti. Zprávy o zemi původu přitom hovoří o používání mučení ze strany bezpečnostních složek, jemuž mohou být podrobeni typově osoby podezřelé z náboženského extremismu, a to za situace, kdy vnitrostátní ochrana nemusí být dosažitelná; zároveň v souvislosti s dlouhodobým pobytem v zahraničí mohou mít potíže právě osoby podezřelé z náboženského extremismu, nicméně i běžní občané, kteří se nenahlásí úřadům své vlasti, mohou po třech letech ztratit státní občanství, což má za následek výrazné překážky při zpětné integraci do uzbecké společnosti. Žalobcem tvrzené náboženské potíže v kontextu dlouhodobého pobytu v zahraničí a informací o zemi původu měly vést žalovaného minimálně k opatření si adresnějších podkladů o poměrech v Uzbekistánu v souvislosti s detekováním náboženského extremismu a podezření na něj ze strany bezpečnostních orgánů státu a s jejich chováním vůči subjektům podezřelým z náboženského extremismu, a to v kontextu žalobcových tvrzení. Za dosavadního stavu dokazování nemá totiž závěr o neopodstatněnosti žalobcových obav oporu ve správním spisu, ba dle stručných závěrů některých zpráv (mučení podezřelých z náboženského extremismu a sledování takových osob v zahraničí) je dokonce s údaji zjištěnými v azylovém řízení v rozporu (k nedostatečné reflexi zpráv MZV ze dne 16. 5. 2022 a 9. 1. 2023 ze strany žalovaného v jiné věci srov. též rozsudek NSS ze dne 1. 11. 2023, č. j.: 5 Azs 192/2023 - 28).
30. Nadto žalobce tvrdil, že X. Žalovaný dané jednání označil za neakceptovatelné, avšak seznal je ojedinělým incidentem, který se už posléze neopakoval. Soud žalobcem (byť povšechně) vyličené jednání X. hodnotí jako použití fyzického či psychického násilí, které představuje akt pronásledování dle čl. 9 odst. 2 písm. a) směrnice 2011/95/EU (kvalifikační směrnice); stejně tak jej lze podřadit pod ust. § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Jakkoliv se uvedené jednání X. již neopakovalo, nelze mít za to, že s ohledem na dosud Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

zjištěné okolnosti by žalobce obdobnému jednání již nemohl být vystaven v budoucnu. Násilí vůči žalobci totiž mělo být X.; přitom shromážděné podklady hovoří o používání mučení vůči osobám podezřelým z náboženského extremismu a jejich sledování během dlouhodobého pobytu v zahraničí. Přestože po roce 2016 došlo s novým prezidentem k určité liberalizaci poměrů, azylově relevantní potíže osob podezřelých z náboženského extremismu jsou nadále výrazné. Ani v daném ohledu proto nelze ve správním spisu shledat oporu pro závěry žalovaného.

31. Na uvedeném nic nemění ani okolnost, že po žalobci nebylo vyhlášeno mezinárodní pátrání a není evidována extradiční žádost, stejně tak nejde o skutečnost, jež bez dalšího vyvrací tvrzení o X.
 32. Soud proto s ohledem na výše uvedené shledal, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, nemá v určitých podstatných rysech oporu ve správním spisu a v některých aspektech je dokonce se spisy v rozporu (§ 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.).
 33. Soud dále seznal důvodnou námitku, že žalobci nebylo umožněno seznámit se s podklady dle ust. § 36 odst. 3 s.ř., čímž bylo porušeno i ústavní právo vyjádřit se ke všem důkazům dle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Ust. § 36 odst. 3 s.ř. sice umožňuje se seznámení s podklady vzdát, avšak nelze přistoupit na formalistický výklad žalovaného. Předně, vzdání se seznámení s podklady ze strany žalobce bylo předčasné, iniciované samotným žalovaným. Odporuje smyslu uvedeného práva, vzdá-li se jej účastník řízení ihned na jeho počátku (během poskytnutí údajů k žádosti, ještě před provedením pohovoru), aniž by již bylo shromažďování podkladů dokončeno a aniž by měl alespoň teoretickou šanci ověřit, jakých podkladů se jeho vzdání týká. Zároveň vzdání se práva zcela inicioval svým dotazem samotný správní orgán, k čemuž soud neshledává (zvláště takto na začátku řízení) dostatečný právní podklad, navíc s ohledem na do určité míry návodně formulovanou otázku. Žalovaný dále ani žalobce nepoučil o procesních důsledcích takového vzdání se práva. Soud se svými závěry ztotožnil s právní větou k rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 17. 5. 2023, č. j.: 41 Az 4/2023 – 58, podle níž: *„K účinnému vzdání se práva na vyjádření se k podkladům rozhodnutí podle § 36 odst. 3 správního řádu může v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu dojít: (1) až po výzvě žadatele k seznámení se s podklady rozhodnutí, které žalovaný shromáždil, pokud (2) žalovaný v této výzvě žadatele náležitě poučí o důsledcích takového kroku, aby jej žadatel mohl informovaně a odpovědně učinit s vědomím všech následných dopadů.“* Závěry brněnského krajského soudu následně aproboval i NSS v rozsudku ze dne 12. 1. 2024, č. j.: 5 Azs 120/2023 – 24. Jelikož žalovaný předestřeným požadavkům nedostál, porušil jak zákonné ustanovení § 36 odst. 3 s.ř., tak rovněž elementárnější právo vyjádřit se k důkazům zakotvené v čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Soud tudíž v postupu žalovaného shledal závažnou procesní vadu ve smyslu ustanovení § 76 odst. 1 písm. c) s.ř.s.
 34. Další žalobní námitky nebyly shledány důvodnými.
 35. Žalobce v řízení neuváděl žádné důvody hodné zvláštního zřetele, pro něž by mu mohl být udělen tzv. humanitární azyl (§ 14 zákona o azylu). Absencí důvodů hodných zvláštního zřetele se žalovaný řádně zabýval na s. 8 a 9 napadeného rozhodnutí.
 36. V azylovém řízení žalobce nevyslovil obavy ze strany X. Tyto povšechné námitky uvádí až v žalobě, aniž by je jakkoliv specifikoval. Nebylo proto vadou, pokud se jimi žalovaný v napadeném rozhodnutí nezabýval a soud je shledává zjevně nedůvodnými.
- Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

37. Ze všech výše uvedených důvodů soud na základě ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) a c) s.ř.s. žalobou napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.
38. V novém řízení provede žalovaný s žalobcem další pohovor, v němž se žalobce podrobně doptá na zásadní skutečnosti a pokusí se vyjasnit relevantní aspekty (mj. X.). Žalovaný se rovněž bude zabývat tvrzenými potížemi žalobce s pamětí, ohledně kterých jej taktéž vyslechné, doptá se a údaje o zdravotním stavu jej nechá rozvést, případně jej s ohledem na zjištěné poznatky nechá odborně vyšetřit nebo vyzve k doložení lékařské zprávy. Při posuzování věrohodnosti žalobcovy výpovědi a jejích jednotlivých částí se bude žalovaný zabývat všemi indikátory, jejichž zhodnocení bude vyplývat z nového rozhodnutí. Žalovaný si taktéž (už i za účelem ověření věrohodnosti výpovědi) opatří dostatečně adresné a aktuální podklady týkající se především náboženské svobody v Uzbekistánu a přístupu (represivních) státních orgánů k náboženství a konvenující informacím poskytnutým žalobcem v průběhu pohovorů; mezi podklady budou zařazeny zprávy mezinárodních lidskoprávních organizací, případně příslušných orgánů OSN. Následně žalovaný v kontextu všech zjištění podrobně a nestranně posoudí, zda žalobce kvůli návratu do vlasti pociťuje důvodné obavy z pronásledování, případně zda mu tam hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy (z dosavadních zjištění půjde především o obavy související s náboženstvím ve spojení s dlouhodobým nehlášeným pobytem v zahraničí a X.). Poté, co žalovaný shromáždí všechny rozhodné podklady, nechá žalobce, aby se k nim vyjádřil, k čemuž jej standardně vyzve.
39. Podle ustanovení § 78 odst. 5 s.ř.s. je žalovaný vysloveným právním názorem Městského soudu v Praze vázán.
40. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalovaný neměl ve věci úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalobci náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

Praha 18. března 2024

JUDr. Václav Kočka-Amort, v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.